

Stanovisko k rozhodnutiu nezatvárať plošne všetky školy na Slovensku.

Rozhodnutie nezatvoriť plošne všetky školy na Slovensku je dobré rozhodnutie. Ukážkou vyspelosti spoločnosti je i to, že neprehliada najzraniteľnejších a dokáže sa postaviť za svoje priority. Tak sme to videli u európskych lídrov už počas druhej vlny pandémie, keď hovorili, že deti nemôžu byť jej ďalšou obeťou a skôr ako zatvárali školy, **využili najskôr všetky riešenia, vrátane lockdownu pre dospelú populáciu.**

My sme o deťoch a školách hovorili ako o prioritě, no opakovane sme zlyhávali. Zatvorenie škôl bolo medzi prvými opatreniami a pri návrate do normálu dostávali pred školami prednosť vždy iné zariadenia. Na začiatku tohto školského roka to vyzeralo, že aj naša spoločnosť si význam škôl začala uvedomovať.

Prisľúbili sme školy viac nezatvárať. Konzílium odborníkov sa k tomu zaviazalo prostredníctvom covid automatu, ktorý navrhlo po dlhých prípravách, a ktorý povedal, že školy zostanú otvorené i v jeho najprísnejšej čiernej fáze. Vláda sa k tomu zaviazala prijatím covid automatu na svojom rokovaní. Na základe týchto záväzkov mohol minister školstva oznámiť, že tento školský rok sa školy nebudú plošne zatvárať a budú sa riadiť školským semaforom.

Priority krajiny boli jasné – zdravotníctvo a školy. **Dnes však tým, kto ukazuje deťom, mladým ľuďom a ich rodičom, že lídrom a ich sľubom je ešte možné dôverovať je minister školstva. Je smutné pozorovať, že v tomto úsilí zostáva osamotený.** A je smutné vidieť, že sa ako spoločnosť stále nevieme pozeráť na deti primárne z pohľadu ich potrieb, ale ich stále vnímame a využívame v prvom rade ako nástroj na dosahovanie cieľov dospelých.

Počúvame, že školy sú ohniská, ale jediný, kto sa snaží prezentovať dáta o situácii v školách, ktoré vie samo zhromaždiť, je **MŠVVaŠ SR. V zhromažďovaní dát a sledovaní situácie o školách však nemá podporu v iných inštitúciách.** Dáta, ktoré by triezvo a dôveryhodne dokázali poskytnúť obraz o situácii v školách, o ohniskách a zdrojoch nákazy nie sú systematicky zbierané, vyhodnocované a zverejňované.

Aj v podpore zvyšovania bezpečnosti na školách zostalo MŠVVaŠ SR osamotené. V otvorenej výzve Dajme prednosť školám a aktivitám pre deti a mládež 26 organizácií pred začiatkom školského roka upozornilo, že zodpovednosť za udržanie celospoločenskej priority, ktorou sú popri zdravotníctve práve školy, musia prevziať všetky relevantné rezorty, nielen ministerstvo školstva. Organizácie upozornili, že učitelia, školy a ich zriaďovatelia musia dostať potrebné financie a podporu pri zabezpečení dostatočného personálneho a materiálno-technického vybavenia.

Školy sú rôzne, od stredných škôl po malotriedky len s niekoľkými žiakmi, školy s deťmi so zdravotným znevýhodnením, školy, ktoré mali doteraz zatvorené pre karanténu len 1-2 triedy a rodičia deti testujú. V niektorých ponechali rúška, pretože rozhodnutie odborníkov zrušiť ich v zhoršujúcej sa situácii a ponechať na jar, bolo prinajmenšom zvláštne. A sú školy, ktoré sú aj teraz zatvorené, pretože v kritickej situácii ich stále zatvárajú hygienici.

Teraz máme možnosť pripojiť sa k európskym krajinám, ktoré **sa riadili odporúčaniami renomovaných odborných organizácií ako ECDC či WHO a školy nezatvárali, resp. zatvárali skutočne ako posledné** a naozaj krátkodobo až potom, ako vyčerpali skutočne všetky iné možnosti, vrátane lockdownu pre dospelých. **Často práve lockdown, počas ktorého boli otvorené len školy, umožnil signifikantne znížiť počet prípadov a znížiť tlak na zdravotníctvo tak, že k zatvoreniu škôl nemuselo dôjsť.** Opačnú cestu sme si už vyskúšali v druhej vlně pandémie, kedy napriek tomu, že naše školy boli zatvorené

v porovnaní so západoeurópskymi krajinami najdlhšie, nedokázali sme dlhé mesiace znížiť počet prípadov a Slovensko skončilo školský rok ako krajina s 11. najvyšším počtom úmrtí na počet obyvateľom na svete. **A dnes sme na prahu toho, zopakovať situáciu z predošlého roka. Zatvoriť školy, uvoľniť Vianoce a školy pre zlú epidemiologickú situáciu v novom roku neotvoriť.**

Vážna situácia v nemocniciach si vyžaduje prijať opatrenia, medzi ktoré patrí aj lockdown. Ak sme sa nepripravili, ak sme nereagovali včas, nemôžu za naše zlyhania niest dôsledky opäť deti a mladí ľudia. Lockdown je nevyhnutný, aby sme mohli ochrániť naše priority – znížiť počet pacientov v nemocniciach a zabezpečiť, aby deti a mladí ľudia mohli pokračovať v prezenčnej výučbe aj po Vianociach a vyhli sme sa situácii, ktorá nastala minulý rok, keď nesprávne nastavené opatrenia na konci roka znemožnili deťom chodiť do školy ďalšie štyri mesiace. Nevyhnutný je, samozrejme, zodpovedný prístup nás všetkých. Máme zodpovednosť voči sebe, svojim blízkym a spoluobčanom a máme zodpovednosť voči deťom, a mladým a ich budúcnosti.

Bratislava, 25.11.2021

Zoznam organizácií, ktoré zatiaľ podporili toto stanovisko:

Andrea Hajdúchová, Iniciatíva Dajme deťom hlas, www.dajmedetomhlas.sk

Matej Stuška, OZ Rodicia.sk, www.ozrodicia.sk

Marek, Madro, OZ IPčko.sk, www.ipcko.sk,

Prof. Andrea Madarasová Gecková, PhD., Národná koordinátorka medzinárodnej štúdie Health Behaviour in School-Aged Children, www.hbscslovakia.com

Juraj Lizák, Rada mládeže Slovenska, www.mladez.sk

Andrea Erdősová, Nadácia otvorenej spoločnosti, www.osf.sk

Gabriela Kukulová, Asociácia pre mládež, vedu a techniku, AMAVET, www.amavet.sk

Marek Džalaj, Detská organizácia FÉNIX, o.z., fenix@do-fenix.sk, www.do-fenix.sk

Daniela Čorbová, Deti nepočkajú, www.kvalitneskolstvo.sk

Ladislav Baranyai, Školský network – Podpora škôl na ceste ich autonómneho rozvoja, www.skolskynetwork.sk

Viera Grohová, Fórum proaktívnych škôl, www.kvalitneskolstvo.sk

Jana Kišoňová, Freedu – vzdelávacie centrum, www.freedu.sk

Ivan Šulek, prezident, Slovenská plavecká federácia, www.swimmsvk.sk

Martina Le Gall Maláková, Industry Innovation Cluster Slovakia, www.industryinnovationcluster.sk

Tibor Gregor, Klub 500, www.klub500.sk

Eva Marková, Jeden rodič n.o., www.jedenrodic.sk

Jana Feherpataky Kuzmová, Inštitút pre aktívne občianstvo, www.ipao.sk

Vlado Rafael, OZ eduRoma – Roma Education Project, www.eduroma.sk